

MEDIJI O ZDRAVSTVU

ponedeljak, 17. avgust 2020.godine

RTS- Tiodorović: Imamo dva "Vatrena oka", brzo do rezultata testova

BLIC- Kardiolog Ristić za "Blic" otkriva da sve više LJUDI KOJI SU PRELEŽALI KORONU ima značajne srčane KOMPLIKACIJE

BLIC- "SVE JE VIŠE ZARAŽENIH TRUDNICA" Dr Stefanović za "Blic" otkriva da li se beba može zaraziti putem krvi i MAJČINIM MLEKOM

DANAS- Gojković: U bolnicama u Vojvodini 369 kovid pacijenata, idemo ka dobroj situaciji

NOVA S- Kon: Učenici će u školi moći da nose bilo koje maske

The screenshot shows a news article from RTS titled "Todorović: Imamo dva 'Vatrena oka', brzo do rezultata testova". The article discusses the availability of two types of COVID-19 tests (ELISA and RT-PCR) and the speed of results. It includes a video thumbnail of Prof. Dr. Branislav Todorović speaking on a news program. The website has a red header with "PTC" and "VESTI" tabs, and a sidebar with weather information and advertisements.

Todorović: Imamo dva "Vatrena oka", brzo do rezultata testova

Član Kriznog štaba i epidemiolog prof. dr Branislav Todorović rekao je za RTS da se pi-si-ar i serološki ELISA testovi mogu obaviti u svim referentnim laboratorijama, a da odluka o obavljanju testova u privatnim laboratorijama tek treba da se doneše.

Profesor Branislav Todorović je, gostujući u Dnevniku RTS-a, izjavio da su sve informacije o pi-si-ar i serološkim testovima bile objavljene na vreme.

Naveo je da su detalji pi-si-ar testiranja jasni u celom svetu, dok, kada je reč o pozitivnom ELISA testu, ne mora da znači da je taj test potpuno siguran.

"Uglavnom se ti testovi mogu dobiti u svim laboratorijama. Što se tiče pi-si-ara, to se zna. Svuda gde su klinički centri, gde su velike laboratorije, zatim veterinarski instituti koji rade širom Srbije. Izuzetno dobro to rade. Može se reći da dobar deo naših bolnica, odnosno odgovarajućih zavoda za javno zdravlje poseduje testove", kazao je profesor Todorović.

Dodao je da je doneta odluka da se i u udaljenijim gradovima, poput Zaječara i Vranja, obezbedi obavljanje pi-si-ar testova.

Nije doneta odluka o "eliza" testiranju u privatnim laboratorijama

Kada je reč o ELISA testovima, profesor Todorović je naveo da bi i ti testovi mogli da se obavljaju na istim mestima na kojima se vrši pi-si-ar testiranje. Ipak, kako je naveo, još uvek nije doneta odluka za "eliza" testiranje u privatnim laboratorijama.

"ELISA test bi mogao privatno. Međutim, još uvek nismo tu odluku doneli. Biće verovatno brzo doneta. Pretpostavljam na osnovu toga da li su se laboratorije prijavile i ispunjavaju uslove, o čemu odlučuje Ministarstvo zdravlja", istakao je profesor Tiodorović.

Prema Tiodoroviću, nema gužvi za testiranje i sve zavisi gde se građani javljaju.

"Pi-si-ar može da se uradi za 24 sata, to ne bi trebalo da traje dugo. Pogotovo što sada imamo dva 'Vatrena oka', dve laboratorije koje rade izuzetno široki obim. ELISA bi mogla da se uradi u nekoliko sati", naglasio je Tiodorović.

"Građanima neće biti potreban test za povratak u zemlju"

Istakao je da državljanima Srbije neće biti potrebno testiranje kako bi ušli na teritoriju Srbije, ali da bi bilo dobro da se kontrolišu kako bi otklonili sumnju u oboljenje.

Profesor Tiodorović je dodao da će se lista zemalja čijim će državljanima biti potreban test za ulazak u Srbiju verovatno menjati.

"Mi pratimo ono što radi Evropski centar za kontrolu zaraznih bolesti i na osnovu te liste koja je vrlo jasna, šta spada u zelenu zonu. To je otprilike do 10 kumulativnih incidencija na 100.000 stanovnika. Verovatno ćemo sa Mađarskom vrlo brzo imati, ako i mi budemo imali ovako dobar trend, kao što ga imamo do ovog trenutka, da se spustimo mnogo niže, onda ćemo verovatno imati potpuno otvorena vrata", kazao je profesor Tiodorović.

Dodao je da moraju da se prate zemlje koje su u plavoj zoni, poput Hrvatske, ali i da se mora pratiti gde se nalaze državljanini Srbije i kakvi su ekonomski uslovi.

"Mi imamo zajednički interes sa BiH da se dobra saradnja nastavi i da ona bude proširena. Moramo više kontrolisati - i mi sebe i oni sebe, da bi došli u još bolju situaciju. Pomenuo sam to zato što postoji porast. Kao što sa Crnom Gorom očekujemo da jednog trenutka i oni shvate, na osnovu dobre situacije u Srbiji, prihvate isti princip, a to je otvaranje prepreke za ulazak u Crnu Goru", rekao je profesor Tiodorović.

"Početak nove školske godine – prelomni trenutak"

Ocenio je da je početak nove školske godine veliki prelomni trenutak i ispit za kompletno društvo i obrazovni sistem.

"Moramo se spremiti i biti odgovorni. I roditelji i radnici u obrazovanju. Od dece možemo zahtevati dobru saradnju i da ih dobro edukujemo, a zdravstveni sistem mora da pomogne", rekao je profesor Tiodorović.

Dodao je da misli da je mnogo važno da deca od 1. do 4. razreda krenu u školu, zbog toga što će to za njihov razvoj biti presudno, kao i da će se poštovati predlozi prosvetnih radnika.

The screenshot shows a news article from the Blic website. The header features the Blic logo and navigation links for NASLOVNA, VESTI, SPORT, BIZNIS, ZABAVA, KULTURA, ŽENA, SLOBODNO VРЕME, and SVET TEHNIKE. The main title of the article is "Kardiolog Ristić za "Blic" otkriva da sve više LJUDI KOJI SU PRELEŽALI KORONU ima značajne srčane KOMPLIKACIJE". Below the title is a photo of a man in a white lab coat. To the right of the photo is a small advertisement for a vacuum cleaner.

Kardiolog Ristić za "Blic" otkriva da sve više LJUDI KOJI SU PRELEŽALI KORONU ima značajne srčane KOMPLIKACIJE

Kardiovaskularne bolesti su najmasovniji zdravstveni problem, a ujedno i važan faktor rizika za ishod kovida 19. Taj rizik raste sa starošću, a najugroženiji su oni koji istovremeno imaju srčanu i šećernu bolest. Iskustva u svetu pokazuju da oko 20 odsto kovid pacijenata razvije upalu srčanog mišića, a sve je više takvih komplikacija i kod nas.

Ovako za "Blic" priča kardiolog prof. dr Arsen Ristić, načelnik Odeljenja za srčanu insuficijenciju i pomoćnik direktora Klinike za kardiologiju KCS, novoizabrani član najužeg rukovodstva (Borda) Evropske asocijacije za srčanu insuficijenciju. Kako kaže, upala srčanog mišića (miokarditis) je samo manji deo kardiovaskularnih komplikacija koje su dešavaju kod kovida 19.

- Glavne komplikacije tiču se primarnog problema ove bolesti, a to je da su ljudima najviše oštećena pluća i da se kod najtežih bolesnika razvije respiratorna insuficijencija. To znači da imaju nedostatak kiseonika u krvi, zbog čega im je dragocena terapija kiseonikom. Većina srčanih bolesnika loše reaguje na nizak kiseonik u krvi - objašnjava prof. dr Ristić.

Nedostatak kiseonika u krvi automatski pogoršava najvažniju i najčešću kardiovaskularnu bolest – anginu pektoris i povećava rizik za srčani udar (infarkt miokarda).

- To je razlog je zašto se najvećem broju srčanih bolesnika nakon kovida pogoršava srčana bolest time što imaju malo kiseonika. Pogoršaće se i kod onih koji imaju srčane mane, recimo kod starijih osoba koji imaju suženje zalizaka na srcu. Takođe, pogoršaće se kod onih koji dugo vremena imaju visok pritisak pa su zbog toga razvili zadebljane srčane zidove - navodi profesor Ristić.

Najteže komplikacije

Najteža vrsta komplikacija sa kojom se susreću u praksi jeste pogoršanje srčane slabosti nakon preležane infekcije virusom korona.

- To su ljudi koji su pre kovida imali umereni stepen srčane insuficijencije i dolazili dva puta godišnje na kontrole, živeli normalno. Međutim, nakon što prežive kovid, ta srčana slabost je često dvostruko teža. Kakve god lekove davali, kiseonik u krvi je sve vreme nizak i to traje nedeljama. Samim tim, dramatično se pogorša srčana slabost i nažalost, tako smo izgubili nekoliko bolesnika - kaže kardiolog Ristić.

Opisuje iskustvo sa pacijentom koji je pre sedam godina imao srčani udar i sve vreme je bio dobro, a onda je pretrpeo posledice kovid infekcije.

- Sa dvostrukom srčanom slabošću je primljen kod nas i posle dva meseca je umro. On formalno jeste umro od srčanog popuštanja, ali zapravo da nije bilo kovida, on tako teško srčano popuštanje ne bi doživeo - ukazuje sagovornik.

S druge strane, postoje slučajevi da stariji od 90 godina koji su preživeli kovid potpuno oporavljeni odlaze kući.

- Odgovor je individualan, ali ukupni brojevi su neumoljivi. Kada adekvatno lečimo kardiovaskularne bolesti, kada jesu dobro regulisani pritisak, masnoće, šećer u krvi i srčana slabost, onda i neko sa 90 godina može da preživi tako veliki problem kao što je kovid - ističe prof. dr Ristić.

Svetski problem

Precizni podaci o broju pacijenata znaće se po završetku godine, ali ono što je sigurno, kaže kardiolog Ristić, sve je više ljudi koji su preležali kovid 19 i imaju komplikacije.

- To je nešto što se očekuje. U prvim nedeljama epidemije ljudi nisu toliko dugo bili bolesni da bi razvili fibrozu pluća, produženu respiratornu insuficijenciju, pogoršanje srčane slabosti – za to su potrebne najčešće nedelje. Zbog toga smo sada suočeni sa većim procentom komplikacija, naša koronarna jedinica je konstantno puna - kaže kardiolog.

Dodaje da je slična situacija sa kardiovaskularnim pacijentima i na VMA i IKVB "Dedinje".

- Još imamo kapaciteta, niko nije vraćen ili ugrožen, ali su na bolničkom lečenju sve češće veoma teški bolesnici. Takvih pacijenata će biti sve više i moraćemo da nađemo odgovor za one koji će imati trajno oštećenje pluća koje će im hronično pogoršavati kardiovaskularnu bolest. To je problem sa kojima se već suočavaju lekari svuda u svetu - ističe prof. dr Ristić.

Kardiolog Ristić ističe da oko 30 odsto kovid pacijenata ima sklonost ka formiranju krvnih ugrušaka, zbog čega se dešavaju plućne embolije koje mogu biti fatalne. Naime, plućna embolija je peta po uzroku smrti u svetu i pre kovida 19.

- Čim se saznao za rizik od stvaranja krvnih ugrušaka kod kovid oboljenja uvela se preventivna terapija. Dakle, ko god ima ozbiljniju pneumoniju ili narušenu razmenu gasova, u svim našim bolnicama

preventivno dobije lekove za razređivanje krvi. Najčešće se u prvoj fazi bolesti ovi lekovi daju kao potkožne injekcije, te ako su adekvatno dozirane, mogu u značajnoj meri da spreče stvaranje krvnih ugrušaka. To spasava živote i jedno je od najvažnijih otkrića u lečenju kovida - kaže prof. dr Ristić.

Koliko je vremena potrebno da se razviju srčane komplikacije nakon kovida zavisi da li je neko prethodno imao kardiovaskularnu bolest.

- Ako je neko bio potpuno zdrav što se tiče srca i imao tešku upalu pluća u okviru kovida, ali je sprečena plućna embolija, obično se posle nekoliko nedelja povuku tegobe. Međutim, imali smo pacijente koji se ni posle tri-četiri meseca od izlečenja od kovida nisu u potpunosti oporavili i srčana slabost im je i dalje u pogoršanju. Ko će da preživi, najviše zavisi od toga koliko je bila teška pneumonija i kompromitovana disajna funkcija - zaključuje prof. dr Ristić.

Nestane jedan Zaječar

Zbog kardiovaskularnih bolesti u Srbiji godišnje umre između 50.000 i 60.000 ljudi, što je grad veličine Zaječara.

- Od ukupnog broja umrlih, 40 odsto njih su mlađi od 70 godina i po svojoj biološkoj starosti ne bi trebalo da umiru od kardiovaskularnih bolesti. Tih 40 odsto možemo da spasemo boljom edukacijom, da ljudi razumeju koje tegobe ukazuju na srčani ili moždani udar, preventivnom terapijom, snižavanjem masnoća u krvi i bolje regulisanim pritiskom i šećerom, redukcijom prekomerne težine, održavanjem fizičke aktivnosti bar tri sata nedeljno, a pre svega prestankom pušenja - poručuje prof. dr Ristić.

Dodaje da bi muškarci stariji od 40 godina i žene od 45 trebalo sa svojim lekarom da izračunaju kardiovaskularni rizik.

- Godinama su nam dostupni lekovi koji smanjuju kardiovaskularni rizik. Ako znate da vam je neko u familiji umro od srčanog udara u mladim godinama, a pritom imate 10–15 kilograma viška, pušač ste dugo godina i ne marite za krvni pritisak, naravno da ste u mnogo većem riziku da ranije doživite moždani ili srčani udar - ističe sagovornik.

Kako kaže, ne smemo zbog straha od kovid pandemije da zaboravimo na kardiovaskularne bolesti koje su mnogo češće i masovnije.

- Broj umrlih u svetu od kovida se polako približava 800.000, ali on je i dalje neuporedivo manji od broja ljudi koji će u toj istoj godini umreti od kardiovaskularnih bolesti, a to je 18 miliona - ukazuje on.

Ono što je važilo i pre pandemije, pa tako i sada jeste da infarkt i moždani udar moraju što pre da se zbrinu.

- Svaki minut je dragocen i postoji pravilo zlatnog sata i kod moždanog udara i kod srčanog udara. Dakle, što pre zaustavimo infarkt i vratimo cirkulaciju u srčani mišić ili moždano tkivo, veći procenat pacijenata će da preživi i imaće manje posledica - zaključuje prof. dr Ristić.

Šest meseci oporavka

Upala srčanog mišića nas obavezuje na poštedu od ekstremnih napora i preterane fizičke aktivnosti u trajanju od šest meseci.

- To ne znači da čovek šest meseci treba da bude na bolovanju, ali ne treba da ide u teretanu i da nosi veliki teret i izlaže se drugim ekstremnim naporima. Takođe, daju se lekovi koji preveniraju po život opasne aritmije. Profesionalni sportisti koji su imali bilo koju vrstu upale srčanog mišića, moraju šest meseci da pauziraju od takmičarskog sporta. Imali smo nedavno situaciju da je košarkaš koji se oporavio od kovida vrlo brzo fatalno završio. Dešavalо se i ranije da vrhunski sportista umre iznenada na terenu zato što igra prehlađen, a nije znao da se virusna infekcija spustila na srčani mišić - ističe prof. dr Ristić.

Miokarditis izazivaju i drugi virusi

Kardiolog Ristić kaže da se inicijalno smatralo da je miokarditis dosta redak kod infekcije korona virusima, ali se sada zna da se javlja kod oko 20 odsto bolesnika.

- Taj fenomen koji je primećen u Kovidu se zna od ranije u drugim oblicima miokarditisa koji može da napravi običan grip, koksaki virus, HIV, herpes... Postoji čak tridesetak kardiotropnih virusa koji mogu da izazovu miokarditis, uključujući i virus zapadnog Nila - navodi prof. dr Ristić.

Takođe, nedavno objavljena nemačka studija pokazuje da postoje ljudi koji su negativni na PCR testu, ali biopsijom srčanog mišića utvrđeno je prisustvo virusa korona u srcu.

- Stoga, jasno je da je srčana slabost prouzrokovana upalom srčanog mišića izazvanom korona virusom, koji niste uspeli da doхватите brisom iz ždrela i nosa jer se spustio na srce. Još nije jasno na koji način će se lečiti takvi pacijenti, ali verovatno će se primenjivati grupa lekova koji su ispitivani za druge kardiotropne virusе. Kod oko četvrtine ovih bolesnika se organizam sam izbori sa virusom i više ga nema u tkivu. Međutim, ostaje upala koja je štetna i moraju da se daju antizapaljeni lekovi - kaže sagovornik.

I za najteže bolesnike ima nade

Kod pacijenata sa najtežim srčanim komplikacijama nije moguća transplantacija, jer su transplant programi i u našoj, kao i u većini drugih zemalja zaustavljeni.

- Međutim, ono što primenjujemo u ovoj situaciji jeste program mehaničke potpore srčanoj cirkulaciji koji spasava živote pacijenata i daje im dodatno vreme da se oporave od pogoršanja koje je nametnula narušena plućna funkcija. Takav način lečenja je poznat odranije za ljude koji imaju upalu srčanog mišića - kaže dr Ristić.

Profesor Ristić će na ovogodišnjem Evropskom kongresu kardiologa održati dva predavanja po pozivu upravo o ovoj ozbiljnoj temi – kako se leče pacijenti koji imaju upalu srčanog mišića, a razvili su najtežu formu srčanog popuštanja (kardiogeni šok). Nažalost, po prvi put u istoriji ovaj kongres koji je svake godine okupljao oko 35.000 kardiologa iz celog sveta, ove godine će se održati samo u elektronskoj formi sa prenosom preko interneta.

The screenshot shows a news article from Blic.rs. The header features the Blic logo and a red banner with categories: NASLOVNA, VESTI, SPORT, BIZNIS, ZABAVA, KULTURA, ŽENA, SLOBODNO VРЕME, and SVET TEHNIKE. The main title of the article is: "SVE JE VIŠE ZARAŽENIH TRUDNICA" Dr Stefanović za "Blic" otkriva da li se beba može zaraziti putem krvi i MAJČINIM MLEKOM. Below the title is a photo of Dr. Stefanović in a white coat. To his right is a photo of a woman in a grey blazer. The bottom of the screen shows a taskbar with various icons and the date 5/17/2020.

"SVE JE VIŠE ZARAŽENIH TRUDNICA" Dr Stefanović za "Blic" otkriva da li se beba može zaraziti putem krvi i MAJČINIM MLEKOM

Od početka epidemije virusom korona do sada na Klinici za ginekologiju i akušerstvo rođeno je 3.300 beba, i to skoro 200 dečaka više, dok je u istom periodu prošle godine bilo 2.520 porođaja, što znači da smo imali blizu 800 mališana više koji su došli na svet.

To u intervjuu za "Blic" kaže profesor doktor Aleksandar Stefanović, direktor Klinike za ginekologiju i akušerstvo u Višegradskoj, i dodaje da je dnevni broj porođaja već nedeljama skoro udvostručen, a zabeležen je i rekord kada je u jednom danu rođeno 38 mališana, što se nije dešavalo decenijama.

To je lepa vest, a kakva je vest što se tiče broja zaraženih trudnica i beba u drugom talasu pošto u prvom ste uspeli da ih zaštite?

- Relativno mali broj obolelih pacijentkinja i zdravstvenih radnika tokom marta i aprila je, svakako, plod dobre organizacije i strogog poštovanja mera zaštite od svih zaposlenih, ali i samih karakteristika tog pika. Sada pak ima znatno više slučajeva obolelih i među trudnicama, ali i među drugim pacijentkinjama. Od početka epidemije na klinici je uzeto više od 500 PCR i oko 1.300 seroloških testova, a mera izolacije primenjena je u više od 80 slučajeva. U drugom piku smo imali 32 trudnice sa definicijom mogućeg slučaja infekcije kovid-19, od kojih je kod osam infekcija bila dokazana PCR testom. Sve su bile bez simptoma ili sa lakšom kliničkom slikom. U svim slučajevima pozitivnih trudnica, izuzev jednog, urađen je carski rez i sva novorođena deca su izolovana, testirana i bila negativna, a sve bebe su bile dobro na rođenju.

Imate li objašnjenje za uvećanje broja zaraženih trudnica?

- Dok u prvom talasu gotovo da nismo imali obolelu trudnicu niti novorođenče, sada imamo, nažalost, čak i smrte slučajeve. Teško je imati pouzdano objašnjenje za ovo, ali možda to možemo posmatrati kroz sliku sadašnjeg pika epidemije u čitavoj populaciji u kome veoma često obolevaju i mlade osobe, ali nažalost, imaju i vrlo tešku kliničku sliku.

Bilo ih je i na respiratoru koje nisu preživele. Mogu li se trudnoće održati uz pomoć respiratora i da li on može da ošteti plod?

- Postoje stanja u kojima trudnica mora biti priključena na respirator, nekada i na duži period. U praksi smo imali dosta slučajeva sa povoljnim ishodom po bebu nakon pravovremeno urađenog carskog reza. U uslovima kada je trudnica na respiratoru zbog infekcije kovid-19, istovremeno i plod je životno ugrožen, pa je neophodna intenzivna kontrola i praćenje, i to kardiotokografskim zapisima, merenjem protoka krvi kroz krvne sudove, ultrazvučnim pregledima, biohemiskim parametrima. Dokle veštačka ventilacija adekvatno kompenzuje insuficijentno sopstveno disanje trudnice u smislu adekvatne distribucije kiseonikom celog organizma i plod bi trebalo da bude bezbedan. Ako to nije tako i ako je život majke ugrožen, razmatra se hitan završetak trudnoće. Treba dobro proceniti koji je to trenutak kako bismo dobili što zrelijiji plod, ali da ne ugrozimo dalje život majke.

Vi ste i profesor na Medicinskom fakultetu i pratite dešavanja u nauci koja se vezuju za virus korona i trudnice. Da li postoje nagoveštaji da virus korona može da se prenese putem krvi na bebu?

- Iako se u početku mislilo suprotno, novi dokazi govore da je prenošenje sa trudnice na bebu tokom trudnoće ili porođaja (vertikalni prenos) verovatno moguć, ali da je ta stopa niska. Važno je da su u svim slučajevima novorođenih beba, koje su razvile virus korona vrlo brzo nakon rođenja one dobro. Najveći broj trudnoća sa infekcijom kovid-19 je i kod nas i u svetu završeno carskim rezom mada to nije absolutna indikacija za to. Pretpostavlja se da, ukoliko postoji, operativni način završetka porođaja predstavlja manji rizik za prenos virusa na bebu od vaginalnog porođaja.

A da li je u vašoj praksi primećeno da je kod trudnica sve izraženija anksioznost ili depresija, odnosno postporođajna depresija, kao što tvrde naučnici u svetu?

- Kovid izaziva strah i brigu u celoj populaciji, a trudnice je doživljavaju na još teži način jer, pored sebe, misle i na svoje bebe. Kod naših pacijentkinja jeste primećen veći strah nego što je uobičajeno, ali se trudimo da im posvetimo dodatnu pažnju i da ih razgovorom i objašnjenjima smirimo. Nemamo utisak da je sada veći broj slučajeva postporođajne depresije, što je, naravno, dobro, ali sigurno i rezultat toga da nismo na Klinici imali nijedan slučaj pozitivnog novorođenčeta i da su sva ona od pozitivnih majki otišla kući kao zdrava.

Da li ste imali zaražene medicinske radnike i kako ste organizovali vaš tim da funkcionišete u ovim vanrednim okolnostima?

- Mi smo se sve vreme epidemije organizaciono prilagođavali situaciji koja je obuhvatala više nego duplo posla nego ranije u nekim segmentima našeg rada. Kao i svi, imali smo problem i sa obolelim zdravstvenim radnicima, znatno ih je više bilo u drugom piku, čija zaduženja, posao i dežurstva je morao neko drugi da preuzme. Naši zaposleni pokazali su veliku kolegijalnost i visoku svest o svojoj važnoj ulozi u zdravstvenom sistemu u ovom trenutku. Zato se zahvaljujem čitavom kolektivu klinike na predanom radu jer su dali svoj maksimum i pomagali na svim punktovima i odeljenjima gde god je to

trebalo zarad što boljeg lečenja naših pacijentkinja. Od početka epidemije na našoj klinici bilo je 23 PCR pozitivnih od osoblja, dok je mera samoizolacije primenjena kod više od 100 zaposlenih. Zdravstveni radnici, pogotovo junaci koji rade u kovid bolnicama, sigurno su već umorni, ali ne posustaju i siguran sam da će tako biti dok ne pobedimo. A mi u Višegradskoj obećavamo da ćemo u okviru svog dela posla uložiti maksimum da damo mali doprinos toj pobedi.

Da li ste uložili i maksimum da se ne zapostavi lečenje drugih pacijentkinja, pre svega onkoloških?

- Od kada je epidemija, svi pacijenti oboleli od malignih bolesti, kao i oni koji su iziskivali bilo kakvo hitno lečenje, kao što su razna krvarenja, jaki upalni procesi, pucanja ciste, vanmaterične trudnoće, odmah su primani i njihove operacije i lečenje su se odvijali nesmetano kao i pre epidemije. Dakle nema nikakvih odlaganja i svi oni su adekvatno zbrinuti.

Procedure za VTO kreću do 1. septembra

Zbog kovida 19 su zaustavljeni postupci vantelesne oplodnje. Parovi su nezadovoljni ovakvom odlukom, ima li nagoveštaja kada će oni početi?

- Postupci vantelesne oplodnje su privremeno zaustavljeni na preporuku relevantnih svetskih udruženja iz ove oblasti zbog bezbednosti pacijenta i postupaka koji se rade. Naši parovi više ne treba da brinu, dobre vesti su da od 17. avgusta ponovo počinju da rade komisije pri klinikama koje odobravaju postupke, a same procedure kreću od 1. septembra, možda i ranije. GAK Višegradska će se truditi da radi dodatnim kapacitetima kako bi se nadoknadilo izgubljeno vreme, a Ministarstvo zdravlja je produžilo sve rokove kako niko ne bi bio oštećen.

Prenošenje virusa majčinim mlekom nije dokazano

Imate li saznanja da je virus pronađen u uzorcima plodove vode i majčinog mleka i da li zaražene majke smeju da doje bebe?

- Studije nisu dokazale prisustvo virusa u majčinom mleku, pa je čak preporuka Kraljevskog udruženja ginekologa i opstetričara da zaražena majka može da doji dete. Naravno, tu se pojavljuje rizičan faktor bliskog kontakta prilikom dojenja i prenošenja virusa na taj način, ali se on može donekle rešiti nošenjem maske. U svakom slučaju, prenošenje virusa sa majke na bebu majčinim mlekom nije dokazano. Praksa na našoj klinici je da zbog rizika prenošenja infekcije kontaktom nismo davali pozitivnim majkama ili sumnjivim slučajevima da doje.

Očuvanje fertiliteta kod pacijentkinja sa malignim bolestima

Pored borbe sa epidemijom na klinici, ima i nekih novina?

- Ima, jer je klinika odlukom Ministarstva zdravlja određena za Referentni centar za kancer i trudnoću i onkofertilitet. Novo odeljenje se zove "Očuvanje fertiliteta i onkofertilitet" i ono je jedinstveno u Srbiji i regionu. Njegov začetak bio je pre sedam godina kada je na klinici osnovan Konzilijum za kancer i trudnoću, jedinstven na ovim prostorima i koji je do sada imao više od 400 pacijenata iz čitave Srbije, ali i regiona. Onkofertilitet je oblast koja se u čitavom svetu izrazito razvila protekle decenije, pa osnivanjem Centra i odeljenja mi idemo ukorak sa tim. Povezani smo sa centrima u Luvenu i Čikagu i sa njima

razmenujemo iskustva i podatke. Odeljenje će se baviti očuvanjem fertiliteta kod pacijentkinja sa malignim bolestima, a koje nisu završile svoju reprodukciju, ali i onim sa benignim koje ugrožavaju fertilitet. Odeljenje će biti direktno povezano sa Bankom reproduktivnih ćelija, tkiva i embriona, prošle godine osnovanim na klinici, gde će se raditi zamrzavanje. Tu će se kontrolisati i porađati trudnice obolele od različitih malignih bolesti, ne samo ginekološkog porekla nego i ostalih, kao što su bolesti krvi, tumori dojke, mozga, debelog creva i ostalih. Na taj način ćemo multidisciplinirano, zajedno sa kolegama iz drugih klinika KCS, pružiti maksimalno lečenje ovoj grupi pacijentkinja i na taj način doprineti preko potrebnom podizanju nataliteta u Srbiji.

A screenshot of the Danas.rs website homepage. The header features the "Danas" logo and a large statistic: "13.218.448 poseta u julu na sajtu Danas". Below the header, there's a navigation bar with links like "NOVO", "Politika", "Dijalog", "Društvo", etc. The main news article is titled "Gojković: U bolnicama u Vojvodini 369 kovid pacijenata, idemo ka dobroj situaciji". To the left of the article, there are two small boxes: one for "Društvo" and another for "Budućnost". On the right, there's a graphic for "Kluba čitalaca Danasa" with the text "Sve o korona virusu Danas" and "799 din mesečno". The bottom of the screen shows a taskbar with various icons and the system clock "10:07 AM 8/17/2020".

Gojković: U bolnicama u Vojvodini 369 kovid pacijenata, idemo ka dobroj situaciji

Pokrajinski sekretar za zdravstvo Zoran Gojković izjavio je da je po jutrošnjem preseku, u bolnicama u Vojvodini hospitalizovano 369 kovid pozitivnih pacijenata.

On je za televiziju Pink rekao da se u Kliničkom centru Vojvodine u Novom Sadu trenutno leče 122 kovid pacijenta, od kojih je šestoro na respiratorima.

„Broj novozaraženih u Vojvodini je konstantno dvocifren u prethodnih pet do sedam dana. Idemo prema jednoj dobroj situaciji što opet zavisi od poštovanja mera i koliko se građani ponašaju u skladu sa preporukama“, kazao je Gojković.

Navodeći da je po jučerašnjem preseku širom Srbije hospitalizovano oko 1.900 kovid pacijenata a da su 73 pacijenta na mehaničkoj ventilaciji, Gojković je ocenio da se iz „nepovoljne juliske“ epidemiološke situacije ušlo u trenutnu „nesigurnu“ situaciju koju karakteriše manji broj novozaraženih i onih koji leže u bolnicama.

Dodao je da potencijalni rizik predstavljaju građani koji se u Srbiju vraćaju sa letovanja iz inostranstva i ocenio da je ključno zadržati do kraja avgusta trend pada broja novoobolelih kako ne bi bili ugroženi planovi za početak školske godine.

Početna Najnovije Vesti Kolumnе Svet Sport Kultura Zabava Žena : Search

Kon: Učenici će u školi moći da nose bilo koje maske

DRUŠTVO | Autor: Beta | 17. Avg. 2020 09:51 > 09:57

Podeli: f t e p

Najnovije vesti

Tajni recept za salatu uz koju Džej Lo održava liniju
RECEPTI | pre par minuta

Nova laž: Pink protestante prikazao kao pristalice Lukašenka
SVET | pre par minuta

Američki časopis: EN

Kon: Učenici će u školi moći da nose bilo koje maske

Epidemiolog Predrag Kon danas je demantovao informacije da će učenici prilikom polaska u školu morati da nose isključivo troslojne maske, i izjavio da to mogu biti i hirurške, platnene i druge maske.

Kon je za televiziju Hepi izjavio da će biti dovoljno da učenici tokom boravka u školi nose "bilo kakve maske", uključujući hirurške, platnene ili šivene.

"Ako primetimo da počinje ozbiljniji prenos koronavirusa zabranićemo, moraće nastava na daljinu. Ove mere i način na koji funkcionišu pokazaće koliko smo kao društvo spremni", kazao je Kon.

On je rekao da je u drugom piku prvog talasa epidemije koronavirusa značajno sporiji pad broja zaraženih, nakon postignutih najviših brojeva, nego što je to bilo prvi put, što pokazuje da "očigledno treba vremena jer ima onih koji ne poštuju mere".

"Svi smo članovi ovog društva, uključujući i one koji ne veruju, svi smo u tome zajedno i moramo da se izborimo", rekao je Kon.

Prema njegovim rečima, nije tačno ni da će školska deca morati da se vakcinišu protiv korona virusa, kako su takođe preneli neki mediji, već da će vakcinisanje biti isključivo na dobrovoljnoj bazi i uz saglasnost roditelja.